

Malalties neurodegeneratives i demències

Curs 2018-19

Dades generals de l'assignatura

6 ECTS 4r curs / 1r semestre/ Optativa

Joan Catena

jcatena@umanresa.cat

Llicenciat en Medicina i Cirurgia. Màster en Psicogeriatria. Diploma Universitari de Medicina Geriàtrica i Gerontològica.

Descripció general de l'assignatura

Aquesta assignatura té com a finalitat proporcionar al futur professional de la logopèdia una visió integrada dels aspectes rellevants sobre les manifestacions de l'envelliment cerebral, el significat de les malalties neurodegeneratives, els criteris diagnòstics, la seva exploració i les seves repercussions assistencials, socials i legals, per a una intervenció eficaç.

Competències

G2 - Atendre les necessitats de salut de la població i als reptes del propi col·lectiu professional mitjançant actituds innovadores i dinàmiques.

E4 - Dominar la terminologia que permeti interactuar eficaçment amb altres professionals.

E15 - Conèixer els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.

E16 - Conèixer i valorar de forma crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en Logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.

E21 - Ser capaç de realitzar una gestió clínica centrada en el pacient, en l'economia de la salut i l'ús eficient dels recursos sanitaris, així com la gestió eficaç de la documentació clínica amb especial atenció a la confidencialitat.

E23 - Ser capaç d'exercir la professió, respectant l'autonomia del pacient, els seus determinants genètics, demogràfics, culturals i econòmics, aplicant els principis de justícia social i comprenent les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.

Resultats d'aprenentatge

- Reconeix i identifica els problemes de salut més habituals en les persones grans amb la finalitat de poder dissenyar i dur a terme les avaluacions i els tractaments logopèdics en els centres sociosanitaris.
- Es desenvolupa en situacions complexes o que requereixin el desenvolupament de noves solucions tant en l'àmbit acadèmic com laboral o professional dins l'àmbit de la logopèdia.
- Identifica les seves pròpies necessitats formatives en el seu camp d'estudi i entorn laboral o professional i organitza el seu propi aprenentatge amb un alt grau d'autonomia en tot tipus de contextos (estructurats o no).

Blocs didàctics

Aspectes Generals.

- 1.1. Envel·liment cerebral fisiològic: aspectes cognitius.
- 1.2. De l'envelliment a la demència.
- 1.3. Demència: concepte, classificació i etiopatogènia.
- 1.4. Detecció i diagnòstic de les demències.
- 1.5. Tractament no farmacològic de les demències.
- 1.6. L'entorn familiar i els cuidadors informals.
- 1.7. Models assistencials sociosanitaris a Catalunya per a la demència.
- 1.8. Qualitat de vida i demència.

1.9. Aspectes legals de les demències.

2. Demències primàries o degeneratives.

2.1. Malaltia d'Alzheimer: definició, patogènia, neuropatologia, exploració neuropsicològica, biomarcadors, tractament.

2.2. Demència amb Cossos de Lewy i demència en la malaltia de Parkinson.

2.3. Taupaties, ubiquinopatías i altres demències degeneratives: demència frontotemporal, afàsia primària, paràlisi supranuclear progressiva, degeneració corticobasal, degeneracions espinocerebel·loses i corea de Huntington.

3. Deteriorament cognitiu d'origen vascular: concepte, fisiopatologia i classificació. Demència en lesions de got gran i de petit vas. Demència mixta.

4. Demències secundàries o simptomàtiques.

4.1 Demència en malalties endocrines.

4.2 Traumatismes cranioencefàlics i demència.

4.3 Demència per prions.

4.4 Demència en els trastorns desmielinitzants.

4.5 Epilèpsia i deteriorament cognitiu.

5. Malalties neurodegeneratives sense demències: esclerosi lateral amiotròfica (ELA), polineuropaties i miopaties.

6. Conceptes de Neurologia relacionats amb malalties neurodegeneratives: tècniques d'imatge cerebral (TC, RMN, SPECT, PET), exploració neuropsicològica, neurofisiològica (EEG, EMG i potencials evocats) i psicofarmacologia.

Activitats Formatives

Exposició magistral professor

Visualització de vídeos i conferències

Simulacres, jocs, dinàmiques, role play, dramatitzacions

Confecció d'esquemes, presentacions gràfiques, mapes conceptuals i pòsters

Confecció de vídeos i o materials audiovisuals

Debats, col·loquis, converses o grups de discussió

Construcció/elaboració de materials o productes

Estudi de cas, supòsits pràctics i casos clínics

Treballs d'ampliació i síntesi

Exposicions orals i defenses de projectes

Lectura i comprensió de textos i elaboració d'informes o resums

Exàmens i proves

Discussions i comentaris de documents (audiovisuals, escrits, orals...)

Preparació individual de proves

Correcció/revisió d'exercicis i seguiment

Activitats pràctiques i de laboratori

Realització d'activitats o exercicis d'aplicació

Instrument d'avaluació	%	Recuperable	%Total
Observació de la participació			5-10
Seguiment del treball realitzat			10-35
Proves específiques d'avaluació: exàmens		R	20-50

Bibliografia

Bàsica:

Alberca R, López-Pousa S. Enfermedad de Alzheimer y otras demencias. 4a ed. Madrid: Editorial Médica Panamericana; 2011. Troba'l a la biblioteca: http://cataleg.upc.edu/record=b1394718~S1*cat

Peña-Casanova J, editor. Neurología de la conducta y neuropsicología. Buenos Aires: Editorial Médica Panamericana; 2007. Troba'l a la biblioteca: http://cataleg.upc.edu/record=b1394668~S1*cat

Webb WG, Adler RK. Neurología para el logopeda. 5th ed. Barcelona: Elsevier/Masson; 2010. Troba'l a la biblioteca: http://cataleg.upc.edu/record=b1389484~S1*cat

Complementària

Wilson RA, Keil FC, editors. Enciclopedia MIT de ciencias cognitivas. Madrid: Síntesis; 2002.

Rey A, Lleó A, editors. Enfermedad de Alzheimer: neurología caso a caso. Buenos Aires: Editorial Médica Panamericana; 2010.

Navarro JF, Espert R. Neuropsicología: casos clínicos y pruebas razonadas de autoevaluación. Madrid: Siglo XXI; 1995.

Zurita A. Guía técnica de intervención logopédica en la enfermedad de Parkinson. Madrid: Síntesis; 2005. Troba'l a la biblioteca: http://cataleg.upc.edu/record=b1446695~S1*cat

Bermejo F, editor. Aspectos sociales y familiares del paciente con demencia. 2a ed. Madrid: Díaz de Santos; 2004.

Junqué C, Bruna O, Mataró M. Neuropsicología del lenguaje: funcionamiento normal y patológico: rehabilitación. Barcelona: Masson; 2004. Troba'l a la biblioteca: http://cataleg.upc.edu/record=b1286755~S1*cat

Maestú FM, Rios M, Cabestrero R. Neuroimagen: técnicas y procesos cognitivos. Barcelona: Elsevier Masson; 2008.